

Oslava narodením Vincenta van Gogha usporiadaná špeciálne pre detského diváka

Interaktívna výstava plná farieb, svetla a pohybu

Martina Straková

Pri príležitosti 150. výročia narodenia Vincenta van Gogha (1853 – 1890) v týchto dňoch v medzinárodnom dome umenia a detí Bibiane otvorili výstavu o živote a tvorbe tohto jedinečného človeka a maliara, jedného z najvýznamnejších postáv postimpresionizmu. Výstava poskytuje predovšetkým detským návštevníkom prístup do sveta van Goghových „žltých“ krajín, zatiší a portrétov, do sveta farieb, hviezd, cyprusov či „slnecných“ rozsievavcov obilia.

Scenár a výtvarno-priestorové riešenie výstavy vytvorila akadémická sochárka Katarína Slivková v spolupráci s akademickým maliarom Ondrejom Slivkom. Dramaturgičkou výstavy je zasa Gabriela Gavalčinová. Výsledkom ich vytvarenej práce (často až do skorých ranných hodín) je jedinečná interaktívna výstava, ktorá sa pre návštevníka nestáva iba pasívnym výletom či prostým pozorovaním, ale práve naopak – je koncipovaná nesmierne tvorivo, čím do deja zapája rovnako dieťa ako aj rodiča. Návštevník sa aktívne zúčastňuje na vytváraní príbehu a malieb o van Goghovi. Obdivuhodné sú tiež výtvarné práce detí zo ZUŠ v Trnave inšpirované práve jeho dielami. Ich práce sú šikovne zakomponované do výstavy, dokonca tvoria akýsi nosný pilier. Je zaujímavé sledovať detské „čítanie“ van Goghových obrazov – detskú tvorbu, ktorá nie je zaťažovaná životom dospelých.

IZBA ZEMITÝCH ODTIEŇOV

„Svoje diela si nevymýšľam, ale ich nachádzam hotové. Musím ich však vydobýť z prírody,“ povedal

Vincent van Gogh. Aktuálna expozícia sa snaží chronologicky mapovať jednotlivé obdobia jeho života a vývoja. Preto i jednotlivé miestnosti sú rozlíšené nielen tematicky, ale najmä farebne. Vstupná „izba“ ponúkne návštevníkovi akýsi priezrak tradičným holandským maliarstvom (Bosch, Breugel, van de Velde, Rembrandt) a taktiež stručný a pútavo podaný životopis mladého Vincenta. V tomto priestore dominujú zemité, okrové-hnedé farby a odtiene. Van Gogh v tejto dekáde vývoja objavil čaro jednoduchých ľudí, sedliakov pracujúcich na poliach. Z jeho životopisu tiež vieme, že pracoval aj ako duchovný v baníckom meste Borinage, kde sa stretol s tvrdým a krutým životom miestnych baníkov, ktorých často

tránil mučivý hlad. Vedel, že ako duchovný musí ísť ľuďom príkladom. Býval preto v rovnakej chatrči ako miestna chudoba, jedol tú istú chudobnú (často i žiadnu) stravu a spával v rovnakej posteli ako oni. Zriekol sa akéhokoľvek prepychu a komfortu. Celú svoju mzdu rozdal chudobným. Všetko šatstvo rozdal a stal sa jedným z nich, mal teda i právo kázať Božie slovo. Práve v Borinage tiež začal s prvými skicami baníkov.

JEDÁCI ZEMIAKOV

„Odložte si obuv a prejdite sa bosí, pocítite slnečnou žiarou prepalenú hlinu. V takejto hline vyrástli zemiaky. Sediaci ich rukami vybrali a teraz ich jedia zo spoloč-

nej misy, pokojne a trpezlivo,“ oznamuje text v ďalšej miestnosti výstavy, kde je hlavnou témou van Goghov obraz Jedáci zemiakov z roku 1885. Zobrazuje sedliacku rodinu tkáčov de Grootovcov rodu inozbovej chatrči, v ktorej visí lampáš – jediný zdroj svetla. Jeho blikajúce lúče zvyrazňujú mimiku ich tvárí, vrásky a ryhy na zrobených rukách. Zvýrazňujú jeden deň z mnohých, iba ďalší deň pred nastávajúcou prácou, ktorá ich čaká v nasledujúce ráno. Detský návštevník sa do tejto zemiakovej hostiny môže taktiež zapojiť, v stole má v drôbných otvoroch pod drapériou ukryté rôzne hračky: vtáčie vajčička, vrtielka, hlinené a sklenené guľôčky, viaceré vône lúčnych by-

lín, farbičky so štetcom použiteľné na maľbu...

POHLAD DO ŽLTÉHO DOMU

Ďalšia miestnosť (privíta návštevníka štylizovanou Eiffelovkou) zaznamenáva van Goghove obdobie vývoja v Paríži. Bola to preňho nesmierne dôležitá skúsenosť – v Paríži sa stretáva s mnohými maliarmi, objavuje farbu a dozrieva vo vlastnom rukopise, ktorý je celkom odlišný od iných. Charakterizuje ho rýchlosť línie, pohyb, vzdušnosť a v spojení so živými farbami dráždí myseľ. Stáva sa jeho osobnou značkou či ornamentom, ktorý zanecháva za sebou vlastnú stopu. (O van Goghovi je známe, že farbu nanášal na plátno priamo z tuby.) V záverečných dvoch miestnostiach sa návštevník poprechádza interiérom presláveného Žltého domu v Arles (pri jeho vchode sú tiež opreté holandské drevené) a bude môcť obdivovať van Goghovu maľbu Hviezdna noc. Posledná miestnosť nám ponúkne pohľad na úžasnú stavbu kostola v Auvers či nezabudnuteľné cyprusy, druhé najznámejšie hneď po jeho slnečniciach. Expozícia neopomenula ani primárny aspekt van Goghovho života – jeho vrúcny vzťah a silné puto k bratovi Theovi, čo je na výstave zdôraznené poštovými schránkami s korešpondenciou, ktoré sú umiestnené v každej z výstavných miestností. Taktiež i úryvky z básní Milana Rúfusa prispievajú k celistvosti expozície, ktorá je naozaj magická a potrvá až do deviateho októbra. Možno by o takejto forme prezentácie umenia mohli považovať aj iné galérie, a nielen tá, ktorej hlavnými návštevníkmi sú deti.

Van Goghov obraz Jedáci zemiakov z roku 1885.

Reprodukcija archív